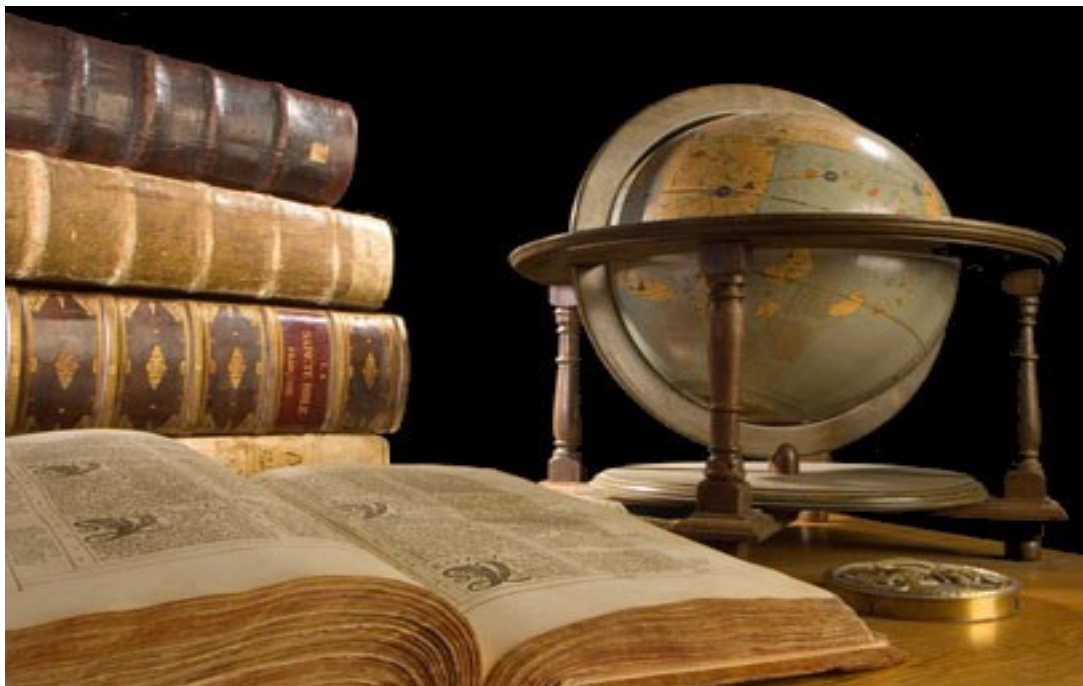

Міністерство освіти і науки України
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
Europejska Wyższa Szkoła Biznesu (Poznań, Polska)
Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy w
Katowicach (Katowice, Polska)

V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

СТРАТЕГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ: АКТУАЛЬНІ УПРАВЛІНСЬКІ ПРАКТИКИ

17 квітня 2020 р.

м. Кривий Ріг

УДК 005.1(005.21+001.895)(043.2)

СТРАТЕГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ: АКТУАЛЬНІ УПРАВЛІНСЬКІ ПРАКТИКИ: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (17 квітня 2020 року). – Кривий Ріг: Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, 2020. – 319 с.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти і наукових установ, аспірантів і студентів, практичних працівників і широку читацьку аудиторію.

Голова оргкомітету конференції:

Чернега О.Б. – д.е.н., професор, в.о. ректора Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.

Члени оргкомітету конференції:

Никифоров Р.П. – к.т.н., доцент, перший проректор Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського;

Кожухова Т.В. – д.е.н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи, міжнародних зв'язків Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського;

Бочарова Ю.Г. – д.е.н., доцент, завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського;

Горіна Г.О. – д.е.н., доцент, завідувач кафедри туризму та країнознавства Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського;

Гудзь Ю.Ф. – д.е.н., доцент, в.о. завідувача кафедри фінансів та банківської справи Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського;

Іванова Н.С. – д.е.н., доцент, завідувач кафедри маркетингу, менеджменту та публічного адміністрування Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського;

Шендригоренко М.Т. – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку та аудиту Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського;

Остапенко С.А. – к.п.н., доцент, завідувач кафедри іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського;

Ніколайчук О.А. – к.е.н., доцент, завідувач кафедри технологій в ресторанному господарстві, готельно-ресторанної справи та підприємництва Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.

Координатор конференції:

Янковський В.А. – Голова Ради молодих вчених Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.

Матеріали друкуються мовою оригіналу. Погляди, висловлені в публікаціях, є позицією авторів. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції та їх наукові керівники.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

**ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА
ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ ЗАСОБИ МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ
ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ НЕСТІЙКОЇ ЕКОНОМІКИ**

Акімова Н.С., Спіцина Н.В.	11
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ	
Алексєєв І.В., Бакай І.І.	14
ДИНАМІКА ТА ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ	
Внукова Н.М., Дорохов Є.В.	17
СТРЕС-ТЕСТУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
Гейєр Е.С., Шендригоренко М.Т.	20
ВИРОБНИЧІ ЗАПАСИ: ВІДОБРАЖЕННЯ В ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ ТА ВНУТРІШНЯ ПЕРЕВІРКА	
Горбатюк Ю.М., Коваль Л.А.	24
ПРОГНОЗУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ	
Gudz I., Kostyukova A.	27
PROBLEMS OF TAXATION OF INDIVIDUALS IN UKRAINE	
Gudz I., Sukhova I.	29
PROBLEMS OF DEVELOPMENT AND AREAS OF IMPROVEMENT OF THE INSURANCE MARKET OF UKRAINE	
Зеленський А.В., Зеленський В.А.	32
МІСЦЕ ФІНАНСОВИХ СТИМУЛІВ У МЕХАНІЗМІ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Казакова А.А., Янковський В.А.	34
СПОЖИВЧЕ КРЕДИТУВАННЯ: СУТНІСТЬ ТА СУЧАСНИЙ СТАН В УКРАЇНІ	
Купріянова Д.С.	37
БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ ТА ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ	
Майорова О.С.	40
АСПЕКТИ ВЗАЄМОВІДНОСИН УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ	
Пономаренко Н.В.	43
МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА	
Устинов Р.Г.	46
МОНІТОРИНГ РОЗВИТКУ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	

Література:

1. Онищенко Ю.І. Проблеми формування ресурсної бази вітчизняних банків/Ю.І. Онищенко/Науковий Вісник Херсонського державного університету. – 2018. – Випуск 30, частина 2. – С. 84-89.
2. Томич. І.І. Аналізування тенденцій формування та використання фінансових ресурсів вітчизняних банків /І.І. Томич, В.П. Оськало/ Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2019. - №2. – С. 25-32.
3. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс] / Національний банк України. — Режим доступу: <https://bank.gov.ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#1>
4. Бюлетень Національного банку України. — 2019. — № 1 [Електронний ресурс]/Національний банк України. — Режим доступу: www.bank.gov.ua.
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua

Внукова Н.М.,

д.е.н., професор

кафедри банківської справи і фінансових послуг

ХНЕУ ім. С.Кузнеця

Дорохов Є.В.,

студент 4 курсу

фінансового факультету

ХНЕУ ім. С.Кузнеця

СТРЕС-ТЕСТУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Актуальність стрес-тестування посилюється в умовах кризових економічних процесів. Невизначеність та нестабільність діяльності підприємства в таких умовах потребують протидії фінансовим ризикам.

Мета – практичний приклад застосування стрес-тестування як перспективного методу запобігання фінансовим ризикам.

За офіційною фінансовою звітністю підприємства ПрАТ «Абінбев Ефес Україна» за 2008-2018 рр. сформований стрес-тест фінансових ризиків його діяльності з поєднанням сценарного та економіко-математичного підходів [1].

Економіко-математичний підхід характеризується формуванням регресійного рівняння впливу фінансових ризиків (незалежні фактори) на ризик ймовірності банкрутства (результуючий фактор). Враховуючи збитковість ПрАТ «Абінбев Ефес Україна» протягом 2014-2018 років, доведена доцільність застосування моделі Альтмана, яка показує позитивні результати серед західних моделей щодо прогнозів по підприємствах-банкрутах.

Авторами застосована шкала з оптимальними критеріями за цією моделлю: Z -рахунок Альтмана $>2,9$ (підприємство є фінансово стійким); $1,8 < Z < 2,9$ (зона непередбачуваності); $Z < 1,8$ (зона фінансового ризику) [3].

Проведені розрахунки за фінансовою звітністю у період 2014-2018 рр моделі Альтмана коливались у діапазоні від 1,67 до 1,45. Це підтверджує зростання фінансових ризиків діяльності підприємства.

З використанням кореляційного аналізу сформована матриця значень коефіцієнтів фінансових ризиків підприємства (ризик зниження фінансової стабільності, ризик неплатоспроможності, структурний та кредитний ризику).

Кореляційний аналіз вказав на наявність лінійного зв'язку між 5 з 13 факторів економетричної моделі (значення показника матриці $> 0,85$), отже вони були виключені з подальших розрахунків. .

У процесі дослідження були протестовані три моделі. Найкращі значення показала модель, в якій сформований такий перелік незалежних змінних: коефіцієнт поточної ліквідності (X1), коефіцієнт швидкої ліквідності (X2), коефіцієнт операційного леверіджу (X3), коефіцієнт забезпечення коштами за операційною діяльністю (X4). Особливістю даної моделі є відсутність константи (або значення константи дорівнює 0). Ця модель побудована з рівнем надійності $\alpha=0,05$ ($p=0,95$).

Рівняння регресії отримало наступний вигляд:

$$Y = 2,56541 * X1 + 1,07240 * X2 + 0,81243 * X3 + 0,27309 * X4.$$

Перевірка показників регресійної статистики та дисперсійного аналізу (надбудова Excel) вказала на адекватність та статистичну значущість побудованої моделі. Тотожність теоретичної моделі перевірена через розрахунок довірчих інтервалів Y. Більшість емпіричних точок Y протягом 2008-2018 рр. належали до розрахованого інтервалу, що підтвердило адекватність теоретичної моделі.

Сценарний підхід полягає у тестуванні моделі однією критичною змінною: у цьому дослідженні визначена зміна одного фактору-стресу.

З отриманого регресійного рівняння встановлено, що найбільший вплив на ризик банкрутства підприємства має коефіцієнт поточної ліквідності (найбільше значення коефіцієнту β), тобто співвідношення оборотних активів до суми поточних та довгострокових зобов'язань. Для формування стрес-тесту сформовані прогнозні значення Y та коефіцієнтів (незалежних змінних). Розраховані значення прогнозів показників подано у табл.1.

Таблиця 1

Прогнозні значення залежної змінної Y та незалежних факторів (коефіцієнтів) на 2019-2025 рр.

Рік	Y	X1	X2	X3	X4
2019	0,80	0,17	0,21	0,80	0,44
2020	0,58	0,13	0,22	0,82	0,26
2021	0,36	0,08	0,22	0,83	0,08
2022	0,14	0,04	0,23	0,84	-0,11
2023	-0,08	0,00	0,24	0,86	-0,29
2024	-0,30	-0,04	0,24	0,87	-0,47
2025	-0,51	-0,08	0,25	0,88	-0,65

З табл. 1 можна стверджувати, що з урахуванням отриманої динаміки зміни залежної змінної, ймовірність банкрутства ПрАТ «Абінбев Ефес Україна» у період 2019-2025 зростає.

Стрес-тест полягає у перевірці банкрутства підприємства при зміні значення X_1 від $(-0,5)$ до $2,5$, що перевищує оптимальні значення показника, із збереженням прогнозних даних інших трьох незалежних факторів (X_2 - X_4). Оптимальним значенням коефіцієнту поточної ліквідності є $1,5$ - 2 . Результати розрахованих (Y) за моделлю Альтмана мають оптимальне значення при $1,8$ - $2,9$; якщо $< 1,8$, тоді підприємство знаходиться у кризовому стані. Результати стрес-тесту дозволяють сформулювати такі результати:

1. критичне значення показника досягається при $X_1 \leq 0,4$ (виключно у 2019-2024 рр.);
2. оптимальне значення показника досягається при $X_1 = 0,4$ (виключно у 2019-2024 рр.) та при $X_1 \geq 0,4$ до $X_1 \leq 0,8$ (виключно у 2019-2023 рр.);
3. фінансова стійкість підприємства досягається при $X_1 \geq 0,8$ (у 2024 р.) до $X_1 \geq 0,9$ (виключно у 2019-2024 рр.).

З урахуванням оптимуму показника ($1,5$ - 2) видно, що теоретична модель під час стрес-тесту не потребує досягнення коефіцієнтом поточної ліквідності оптимуму, тобто інтервал $X_1 [0,4; \infty)$ дозволяє застосовувати більш гнучку політику управлінських рішень відповідно до співвідношення оборотних активів до позикового капіталу (будь-яке співвідношення $\geq 0,4$ при інших незмінних незалежних факторах дозволяє підприємству функціонувати задовільно без виникнення фінансового ризику).

Другий стрес-тест полягає у моделюванні ситуації дослідження «скільки разів»: у скільки разів повинно змінитися X_1 , щоб досягти значення $Y > 1,8$ (в інтервалі значень від спаду на 50% до зростання на 250%). Результати другого стрес-тесту :

доведено, що вплив показника на модель високий, проте значення самого коефіцієнта поточної ліквідності з урахуванням лінійної залежності є незначним – $(0,31)$, що нівелює можливість реалізації гіпотези у вказаному інтервалу (вихід за межі інтервалу є недоцільним за умови логіки стрес-тесту).

Оскільки модель є адекватною, її параметри значимі, то за моделлю можна скласти прогноз.

Таким чином, для $X_{пр} = 0,4$ отримано інтервал прогнозу: $1,5474 < Y_{пр} < 2,412$. У 2020 році розрахункове значення ймовірності банкрутства за стрес-тестом склало $1,99$ (значення входить до інтервалу $1,5474 < Y_{пр} < 2,412$, і це підтверджує доцільність використання теоретичної моделі). Результати дослідження вказали на зменшення фінансової стійкості підприємства протягом 2010-2024 (у 2008-2009 рр. спостерігалось зростання), що потребує уваги менеджменту ПрАТ «Абінбев Ефес Україна» до попередження фінансових ризиків.

Висновок. Використання стрес-тестування фінансових ризиків діяльності підприємства є перспективним засобом фінансового менеджменту. Обидва стрес-тести показали наявність закономірності щодо суттєвої зміни структури

активів та необхідність вирішення проблеми з високою часткою поточного капіталу.

Література:

1. Внукова Н.М, Смоляк В.А. Економічна оцінка ризику діяльності підприємств: проблеми теорії та практики: Монографія. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006. 184 с.

2. Лук'яненко І. Г. Методи стрес-тестування фінансової стійкості підприємств України. *Бізнес Інформ*. 2013. № 11. С. 57-64. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_11_10.

3. Модель Альтмана (Z-счет Альтмана). URL: <https://finzz.ru/model-altmana.html>.

4. Фінансова звітність ПрАТ «Абінбев Ефес Україна». URL: https://abinbevefes.com.ua/for_partners/.

Гейєр Е.С.,

д-р екон. наук, доцент

Шендригоренко М.Т.,

к.е.н., доцент, зав. кафедри

обліку та аудиту

ДонНУЕТ імені Михайла Туган-Барановського

ВИРОБНИЧІ ЗАПАСИ: ВІДОБРАЖЕННЯ В ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ ТА ВНУТРІШНЯ ПЕРЕВІРКА

Згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» фінансова звітність - це звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства. Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства [1].

Фінансова звітність підприємства формується з урахуванням наступних принципів: автономність, історичної (фактичної) собівартості, нарахування і відповідності доходів і витрат, повного висвітлення, послідовності, обачності, превалювання сутності над формою та єдиного грошового вимірника [2].

Фінансова звітність складається з: балансу (звіту про фінансовий стан), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал [2].

Кожне підприємство перед складанням річної звітності повинно провести інвентаризацію активів. Для з'ясування фактичної наявності виробничих запасів на підприємстві проводиться обов'язкова річна інвентаризація [3].

Інформація щодо наявності виробничих запасів знаходить своє відображення у II розділі активу балансу «Оборотні активи» у рядку 1100 «Запаси». Підприємства можуть додавати статтю 1101 «Виробничі запаси» із збереженням її назви і коду рядка, у разі якщо стаття відповідає таким